

Luther 500

Októberi zsoltárok hangjain

A.Gergely András

„Könyvtárnyi könyvet írt. Valahánynál
többet ér nagy
temploma. Hogy áll”
/Luther temploma/

Ez emlék éve, a pátosz és fohász ideje sokféle. Mikor dramaturgiai is, mikor meg lírai, csak úgy pusztán, naplójegyzetként, reformációs naptárlapként, esztendői mérlegként.

Októberi zsoltár címmel jelentek meg Fenyvesi Félix Lajos munkái nemrégiben.¹ Azaz, csupán egyetlen opusz az eddigi másfél tucatból, így hát nem a kezdő szárnypróbálók hangján. Verseinek tematikus köre már előző kötetcímeiből is kiviláglik: Szívverések, Ezerkilencszázötvenhat, Muzsikáló kristályerdő, Időmalom, Isten és ember, Írott kő, Egy régi templomra..., s prózai írásai, esszéi, riportjai is történeti időket, hiteket, eszméléseket és magatartásmintákat hordoznak, nemegyszer (mint aktuális kötetében is) költői életművek előtti hódolatként (József Attila, Weöres Sándor, Páskándi Géza, Rab Zsuzsa, Reményik Sándor), ajánlásokkal, dedikált retorikával, nemegyszer biblikus szövegek átélt átirataival és morális konzekvenciáival, mintegy kórus-szólamként, himnikus tónusban.

Költő ember, aki értéket választ, hitet tesz, örökséget üdvözöl.

Fohászait versbe oltja, mondatainak szerkezete, sugalmainak íve a magasztos beszéd és az impresszió-szülte hithűség, átoltva korunk tétovaságaira választ kereső magabiztosság-óhajtással... Zsoltáros szó ez, „éneke a grádicsoknak” (CXXX. zsoltár), melyben az „Uram, hallgasd meg az én szómat, a te füleid legyenek figyelmesek az én könyörgésemnek szavára! Ha a mi bűneinket megtartandod: óh Uram: Uram kicsoda maradhat meg?” (Zsolt. 25.11., Jób 14. 16-18) magasztossága uralja a tónust.

Mily mersz kellene hozzá, hogy a költői szót, sűrű idézetek nélkül s helyett, fölváltsuk itt egy méltató jelzőtárral...!? Önnön prózai hangalakját is keserves lenne valami önkényes válogatásban csak hivatkozni, s még kevésbé lenne méltó a lüktetően törekeny, olcsó ragrímekre érzéketlen, de annál több retorikai fölvilágosultságot tükröző költői szabadságát minősítő jelzőkké konvertálni. Egész kötete valamiképp a „*Láng és porszem*” Koponyák-hegyi, piétai, majd lángoló szavakkal a kilencvenöt tételt kapura szögező vállalásos lírát, a küldetés és perzselés tudatosságát tükrözi. Fejezeteinek íve is e „kétezer évből” ötszázat, s az örökké tartós pillanat akaratát tükrözi a poézis terébe: *Nappal és éjszaka, L.U.T.H.E.R, Néma kórus, Kenyér és bor, Triptichon, Az idő könyve, A vártemplom ajtaja...*

Utóbbi írása immár prózai, s „Luther Márton hagyatékát” legkifejezőbben a teológiai, emberi, tudós és nyelvművelő búcsú-soraira hangolja: „*Ne gondolja senki, hogy a Szentírát eléggé megízlelte... Koldusok vagyunk, ez az igazság*” – idézi a hitvallót. S a koldus cselekedet, a protestáló lélek háborgása, a hűséges és hamisság nélküli szív

¹ Napkút Kiadó, Budapest, 2017., 140 oldal

evangéliumi igazsága, a téziseit korszellem ellen is megfogalmazó, azokat vissza nem vonó, magát „veszélyes hatalmakkal szembetaláló” lelkeség győzedelmessége maradt garanciája annak, amit Luther nevének 500 éve szimbolizál (127-136. oldal). S ez ötszáz esztendőre, a prédikátor fénylő hagyatékára mintegy rímelően foglalja költői szónoklatba a hagyaték remélt üzenetét: „Emelt fővel emlékszünk rád most, / ott állsz ötszáz év ködlepthe ormain, / templomépítők és Isten írnokainak / utóda. Minden szavad az I G E / szelíd igéje, hűség hitünk pecsétes titkaihoz. / Érted bondul sok harang, megszólal a csend, / s betemet új századokra ősz-arany levél” (47. oldal).

Értékelő lírában, megtisztelő dedikációkkal szól Lucas Cranach, Albrecht Dürer, Róma vagy Genf, a német kultúra fellegvárai és prófétái, a bibliafordítás, a *Levelek* és az *Asztali beszélgetések* megalkotása és terjedése fontosságáról, Pál apostol, Kálvin, a reformáció emlékműve, Dávid Ferenc, Huszár Gál, Dévai Bíró Mátyás, Heltai Gáspár, Bornemisza Péter, Károli Gáspár, Szenczi Molnár Albert s más követők százados örökségéről, de még az 1543-ban *A zsidókról* szóló írásáról is, melyet a nehéz indulat és értetlen magyarázat okán értelmez (132. old.).

A kötet egésze valahol mégis *A kilencvenöt tétel* poézisére hangolt, és soraiban végig kísért Dürer metszete, melyen a koldus szerzetes „a lépcsőn lefelé éppen / sötétbarna lebernyegében; / nem tudja még, támadják, eretnekséggel / vádolják és leszarcos prédikátor, / kinek pajzsa öreg Biblia, míg odakint / háború tombol és vér folyik!” (27. old.).

Mindezek öblében, a tisztelet fényében Fenyvesi Félix Lajos egész kötete a szeretet himnusza, a zsoltárok, oltárok, fél évezredes időutazás, nappalon és éjen, lángon és porszemnyi léten át, hisz az *Októberi fohász* szavaival maga foglalja össze lét és küldetés, vállalás és áldozat teljességét: „Reggel, délben, este, éjjel kérte: / legyen béke. / B. É. K. E.!” (35. old.)

